

PETLETNI PLAN V ŠTIRIH LETIH največja zmaga jugoslovanskih železničarjev

Jugoslovanski železničarji so že 20. decembra izpolnili petletni plan prevoza blaga in potnikov. Nešteto delovnih zmag so naši železničarji v štirih letih že izvojevali, zadnja pa je brez dvoma največja in najpomembnejša.

Ze v začetku so železničarji spoznali, da zavisi uspeh borbe zlasti od številnejših prevozov lokomotiv in vagonov ter njihovega takojšnjega popravila. Zato so uvedli vrsto tehničnih in organizacijskih ukrepov za čimboljše izkoriščanje vseh razpoložljivih sredstev. Naj naštejemo samo nekatere: železniško omrežje so razdelili na 82 ranžirnih postaj; promet so urejali določeni dispečerji; uvedli so nov način izdelovanja vozni redov; poostreno je bilo nadzorstvo nad popravili v delavnicah; vsa popravila so normirali; zmanjšali so čas zadrževanja vozil izven prometa; uvedli so brigadno delo pri vseh popravilih, v dolžini 560 km so okrepili gorilje dele prog, v dolžini 448 km so utrdili proge tako, da lokomotive vozijo lahko s hitrostjo 80 do 90 km, postavili so nove telegrafsko-telefonske napeljave, itd.

Velik poudarek pa so železničarji dali tudi lastnemu strokovnemu usposabljanju in uravanju novih načinov dela. Široka iniciativa, smelost, borbenost in požrtvovalnost posameznih železničarjev, kakor tudi brigad, vse to pa so bile njihove odlike, ko so vztrajno nastopali v borbi za izpolnitev petletnega plana v štirih letih. Tako so na primer prostovoljno sprejeli večje obremenjevanje lokomotiv; pobudo so dali zemunski strojevodje. Iz prvih poizkusov za prevoze težjih vlakov, kakor so jih imenovali, je njihovo gibanje postalo stalni način dela in so kasneje obremenjevali vse lokomotive za povprečno 20 odstotkov več. Zdjaj so tovrstni vlaki težki tudi po 2200 ton; povprečna teža vlaka je bila 1988 leta 883 ton, zdjaj pa znaša 550 ton. Prav tako so se železničarji borili za to, da bi z lokomotivami napravili čim daljše vožnje, ne da bi jih bilo treba med dvema prevoznima popravljati. Bili so primeri, da so lokomotive brez popravila prevozile tudi po 200.000 km. S tem so prihranili stroške za popravilo lokomotiv, ki bi znašali okoli 80 milijonov dinarjev. Z uporabljanjem protikotlova (sredstvo za mehčanje vode v kotlu lokomotive) za vse lokomotive na normalnih progah, so dosegli, da kotle v lokomotivah izpirajo včasih tudi žele po 50.000 km vožnje. Pred vojno in tudi kasneje, so morali očistiti kotlovec iz kotlov že po 2200 kilometrih vožnje. V letošnjem letu so s tem načinom prihranili 80.000 ton premoga in okoli 18 milijonov dinarjev za čiščenje lokomotiv.

V borbi za varčevanje s premogom so železničarji pričeli oblagati kotle lokomotiv s samotno opeko. Ker pa smo morali šamotni material uvažati, niso mogli oblagati vseh lokomotiv, dokler ni Miroslav Ivanovski rešil ta problem tako, da zdjaj oblagajo 50% vseh lokomotiv po njegovem načinu. Prevoze so znatno pocenili, ker so varčevali z mazivom in premogom. Tako se je na naših železnicah zmanjšala potrošnja premoga za 19,3% pri kilogramu za vsak tisoč brutotonskih kilometrov. Skupni prihranek v štirih letih pa znaša nad milijon in pol ton premoga v primeri s porabo v l. 1946. Železničarji pa se še vedno trudijo, da bodo še bolj zmanjšali porabo premoga ter upajo, da jim bo to uspelo v prihodnjem letu.

Koliko so jugoslovanski železničarji prispevali v borbi za izgraditev socializma z lastnimi silami, lahko spoznamo tudi iz primerjave nekaterih sedanjih pokazateljev s predvojnimi.

Pred vojno je trajalo obratovanje železniških voz (to je čas, ki je potreben od enega do drugega nakladanja) več kot osem dni, letos pa je znašalo le nekaj več kot tri in pol dni. Na ta način so dosegli, da vsak vagon prevozi v 100 dneh toliko, kot je prevozilo pred vojno 220 vagonov. Pred vojno je bil vsak vagon povprečno naložen z 10,4 tone, a letos z 13,18 tonami. Povprečno je bil pred vojno vsak vlak obtežen s 383 tonami, letos pa s 550 tonami. To pomeni, da je vlekla vsaka lokomotiva pri vsakem vlaklu 160 ton več, na ta način pa je bila prepljana ista količina blaga s 320 lokomotivami manj kot pred vojno. Pred vojno je ena lokomotiva prevozila dnevno 131 kilometrov, letos pa 158. Skratka: naši železničarji so povečali prevoz blaga za dva in pol krat, a prevoz potnikov za 2,7 krat glede na leto 1938. Ta uspeh pa je tem večji, ker so imeli pri tem na razpolago le do 3% več tovornih vagonov, za 2 odstotka več lokomotiv in za 42% manj potniških vagonov. Vse te številke najbolje povedo, koliko so naši železničarji uspeli dvigniti storilnost.

Dosedanja največja zmaga naših železničarjev pomeni velik uspeh za vse naše države, ki z lastnimi silami gradi socializem. Še mnogo nalog imajo naši železničarji pred seboj. Toda že sedaj so dokazali, da znajo premagati težave in sviro, da so zmožni izpolniti vse naloge.

Sporočilo Sveta za promet in zveze vlade FLRJ o izpolnitvi petletnega plana v železniškem transportu

Železničarji so obljubili ljudstvu, Partiji in tovarišu Titu, da bodo izpolnili svoj petletni plan v štirih letih. Vztrajno so se borili za to, skrbno iz-

koriščali notranje rezerve, odkrivali nove delovne metode in nenehoma dvigali storilnost.

Dosegli so naslednje uspehe:

Naloga — pokazatelj	Enota	% izpolnitve petlet. plana	Indeks v primeri z 1938	1946
1. Celotni obseg prevozov	Reg. ton	108,56	232,65	(255,01)
2. Prevoz blaga	km	97,17	240,52	(255,19)
3. Prevoz potnikov	štev. potnikov	159,25	235,19	(198,17)
	km	132,27	221,54	(164,43)
4. Dosežena zmogljivost:				
a) za prevoz blaga	ton	100,1	—	—
	t. km	101,2	—	—
b) celotno delo tovornih vlakov	vagonov	106,07	224,69	—
c) povprečno dnevno delo tovornih vlakov	vagonov	105,19	224,85	—
d) obratovanje vagonov v maksimalnem mesecu dela	dni	106,95	220,85	—
e) povprečna obremenitev tovornega vagona	ton	94,15	126,75	—
5. Znižanje porabe goriva	%	104,93	—	84,26
6. Znižanje porabe maziva	%	134,20	—	66,45
7. Zmanjšanje odnosa brutto proti netto teži vlakov	%	—	77,89	—
8. Znižanje polne lastne cene	%	101,12	—	59,55

Razen navedenih so dosegli železničarji še druge pomembne uspehe, kakor na primer:

a) Na normalnotirnih progah smo dobili 100% avtomatično zavriganje vseh vlakov, medtem ko je predvideval petletni plan samo 80%.

b) Presežen plan obnove in popravil

torvernega voznega parka za 9,52% itd. (Odstotki v oklepajih pod rednima številka 1 in 3 pomenijo dejansko izpolnitev plana. Železnice pa so prevozile večje število potnikov, kakor bi po številu dopuščalo njihovo udobno prevažanje. Zato so številke popravilne po celotnem številu sedežev v potniških vlakih.)

121 novih vrst izdelkov je dala »Elektrokovina«

Mariborska »Elektrokovina« je po osvoboditvi zrasla na razvalinah nekdanje »Kovinec«, ki je izdelovala razne armature. Kakor pove že ime tovarne, se je proizvodnja bistveno spremenila. Še več. Zdjaj izdelujejo delavci 121 različnih izdelkov, izmed katerih pred vojno nobenega nismo izdelovali na industrijski način, nekaterih izmed teh pa sploh ne.

Letos je kolektiv uvedel proizvodnjo več vrst izdelkov, med drugim električnih črpalk za mazanje pogonskih strojev, vodnih električnih črpalk in novo vrsto namizne pisarniške svetilke. Razen tega so v tovarni naredili 6 prototipov sadilne palice za gozdoznanje.

Zdjaj tovarna izdeluje elektromotorje, električne črpalke, vse vrste svetilk od industrijskih, ladijskih pa do svetilk za cestno razsvetljavo in široko potrošnjo ter raznih specialnih svetilk ter najraznovrstnejši spojni elektromaterial. Za prihodnje leto pripravljajo uvedbo novih izdelkov. Izdelovali bodo enofazne elektromotorje, motorje za šivalne stroje, polne elektromotorje in svetilke za nočne omarice, po katerih je veliko povpraševanje.

Livarna Litostroja je izpolnila letni plan

Ljubljana, 24. dec. Včeraj okrog 13 so livarji v »Litostroju« odšli drugi del pokrova za turbino, ki se bo kmalu vrtila v elektrarni pri Mostah na Gorenjskem. To je bila njihova zadnja planska naloga v tem letu — kolektiv livarne je izpolnil letni plan, ki je bil mnogo višji kot lani. Težka je bila borba, vendar z vztrajnim delom se da mnogo doseči. Livarji »Litostroja« so polletni plan izpolnili 23. junija, tudi pred rokom. Tudi v drugih oddelkih »Litostroja« se bje borba za pravočasno izpolnitev letnega plana; poročajo, da v montažnem oddelku že dokončujejo dela, predvidena po planu za letošnje leto.

UKREPI ZA RAZVOJ NASE RADIOINDUSTRIJE

Na posvetovanju inženirjev in tehnikov radioindustrije LR Srbije so določili naloge te nove industrijske stroke v naši državi. Industrijska podjetja bodo pri organizaciji proizvodnje uporabljala pridobitve znanstvene organizacije dela. Veliko pozornost bodo posvetili industrijski proizvodnji in konstrukciji izdelkov ter orodja, pripravljanim delom, preskusom materiala in proizvodov. Uvedli bodo tipe in standarde za posamezne sestavne dele, tako da bodo kar najbolj pospešili in razširili proizvodnjo.

IZ DANASNJE STEVILKE:

Jugoslovanski železničarji so izpolnili petletni plan v štirih letih — Jugoslovansko-italijanski sporazum
Komentarji zahodnega tiska ob odgovoru treh sil na noto ZSSR — Na Koreji samo manjši spopadi
K vprašanem naše pionirske organizacije — »Orfej in Evridika« v mariborskem gledališču
Fizikalna poročila — Po svetu — Obvestila

Za nadaljnji razvoj združništva v sežanskem okraju

V Sežani je bila konferenca vseh predsednikov KDZ, KZ in ZE. Na njo so povabili tudi poverjenike za kmetijstvo pri KLO. Namen konference je bil, da pregledajo dosedanje delo združnega sektorja in na podlagi smernic II. plenuma CK KPJ in KKS sprejmejo sklepe za pospešitev nadaljnjega razvoja združništva.

Org. sekretar tov. Mahnič je v svojem referatu poudaril, da je treba miselnost nekaterih ljudi, češ da je sežanski okraj pasiven, odločno odpraviti. Na istrskem področju je še mnogo nepreoranih površin, zato je treba vložiti vse sile za smotno obdelavo neizkoriščenih zemljišč. Obdelovalna zemlja v okraju se je precej skrčila, nekateri kmetje precej popuščajo pri intenzivni obdelavi polj. Odločeno je treba tudi zahtevati, da bodo kmetje dosledno izpolnjevali svoje obveznosti do države. V primeru s privatnimi kmeti so združniki oddajali mnogo več, saj so samo krompirja oddali 75.700 kg, medtem ko so ga vsi privatniki v okraju oddali 185.000 kg. Mleka so oddale zadruge okrog 300.000 litrov, privatniki pa nekaj nad 2 milijona litrov. Največja razlika pa se je pokazala, ko so letos zadruge posadile 28.000 tret, privatniki pa samo 9000. Privatni kmetje so špekulirali na račun delovnega ljudstva s tem, da so po visokih cenah prodajali svoje pridelke v Reko in drugam, namesto da bi presežke prodali državi. Po drugi strani pa so se prav ti kmetje stalno pritoževali, da ne morejo izpolniti obveznih oddaj, češ da so previsoko obremenjeni.

Tudi splošne kmetijske zadruge niso dovolj delale za dvig proizvodnje. Ne samo, da niso ustanovljale raznih odsekov, povečini niso znale niti razdeliti majhnih količin blaga. Nujno je, da čimprej začnejo ustanovljati proizvodne odseke, kot so na primer: poljedelski, živinorejski, vinogradniški, povrtinarski itd.

V diskusiji je predsednik KDZ v Kubeđu poudaril, da je treba za dvig proizvodnje odpraviti mejnike, ki zelo ovirajo naprednejšo obdelavo polj.

Delegat iz KDZ v Luki je povedal, da v njihovo vas prej nikdar niso s kamioni prihajali po sadje in zelenjavo kakor zdaj, odkar imajo zadruge. Iz tega je razvidno, da so prav združniki poskrbeli za boljše obdelavo in odkup, saj so letos prodali državi velike količine sadja in povrtnine, privatniki pa še vedno nosijo svoje pridelke na Reko ali v Pulo, kjer jih prodajajo po zelo visokih cenah.

Po diskusiji so izročili prehodno zastavico KDZ Truske, ki se je v vsem okraju najbolj izkazala.

Sprejeli so več sklepov. Poživitvi je treba delo v KZ in KDZ. V KDZ je treba poostriiti borbo proti delomržežem in špekulantom; prizadevati si morajo, da se bodo vsi združniki ravnali po združniških pravilih. Za splošno izpolnjevanje teh nalog pa je potrebna najtesnejša povezava z ljudsko oblastjo.

Čezsoški frontovci so prejeli zaslužen priznanje prehodno zastavo Izvršnega odbora OF Slovenije

V soboto popoldne so se zbrali v združnem domu v Čezsoči prebivalci Čezsoče in okoliških vasi k pomembni slovesnosti. Članica Izvršnega odbora OF Slovenije, Angela Osepek, jim je v imenu Izvršnega odbora OF Slovenije poklonila zaslužen priznanje za uspehe v tekmovanju na čast desetletnici Osvobodilne fronte — prehodno zastavo IO OF, kot najboljši frontni organizaciji v mesecu novembru. Predsednik frontne organizacije se je v imenu veega prebivalstva zahvalil za visoko priznanje in obljubil, da bodo Čezsočani nadaljevali z delom za čimprejšnjo zgraditev socializma.

Člani Fronte redno obiskujejo izobraževalni tečaj in imajo razna politična predavanja. Vaska dramska skupina pridno vadi in je že prvič nastopila v novo zgrajenem združnem domu, katerega otvoritev so proslavili 25. novembra. Tudi za volitve v frontni odbor so se temeljito pripravili in dosegli stodoletno udeležbo. Za novoletno jelko se že dlje časa pripravljajo, sodelujejo pa tudi druge množične organizacije.

Čezsoški frontovci so se zlasti izkazali pri prostovoljnem delu. V jesenskem pogodovanju so posedili 5000 sadik, postavili telefonske drogeve in napeljali telefon v združni dom, regulirali hudournik Podpotok in nasuli vaško pot z gramozom. Pri teh delih so opravili nad 1600 prostovoljnih ur. Tudi za spominsko ploščo, ki jo nameravajo postaviti spomlad pri spomeniku padlih borec, so že zbrali okrog 15.000 dinarjev.

Naša največja delavnica za rezervne dele elektrarn

Na Stupu pri Sarajevu obratuje delavnica »Elektroprivreda«, največja te vrste v državi. Izdeluje vse rezervne dele za hidrocentrale in toplotne elektrarne.

Letos so izdelovali tudi kompletne transformatorske postaje, dalje parne kotle za elektrarne, čistilnice vode in razne druge naprave, ki smo jih mihi bili poprej uvažati. Prihranili so milijon deviznih dinarjev.

Nedavno so izdelali naprave za šest transformatorskih postaj za tok z napetostjo 35.000 in 80.000 voltov. Razen tega je kolektiv izdelal vse strojne naprave za jez hidrocentrale pri Mešičih. V mostarski toplotni elektrarni so izročili v obrat parni kotel, ki daje paro za stroj z zmogljivostjo 8000 kilovotov. Takšen kotel zdjaj instalirajo tudi v banjaški elektrarni. Nedavno so izdelali serijo jamskih transporterjev, ki so jih dali premogovnikom in poslali na stavbišča hidrocentral. Izdelali so tudi posebne motorje za rudnike, kjer bi bilo sicer nevarno obratovanje z drugimi motorji zaradi plina v jami. Člani kolektiva delavnice sodelujejo tudi pri montažnih delih v novih elektrarnah.

DOMAČI PREUSMERJEVALNIKI ELEKTRIČNEGA TOKA

Beograjski inženir, projektant komiteja za kinematografijo, Kostič, je konstruiral preusmerjevalnik izmeničnega toka v istosmerni tok. To napravo potrebujejo v filmskem ateljeju.

Pri snemanju v ateljeju potrebujejo močno razsvetljavo. Toda razsvetljava reflektorjev z izmeničnim tokom ni ustrežala, ker ni stalno enako močna. Da bi mogli uporabljati reflektorje z istoemernim tokom, je treba izmenični tok preusmerjati v istosmerni. V ta namen bi potrebovali drago napravo, ki bi stala okrog 4 milijone deviznih dinarjev, če bi jo uvozili. Ing. Kostič je konstruiral napravo domačega izdelka. Te dni bodo končali prototip tudi za trifazni tok. Večazni tako imenovani rotacijski usmerjevalnik se je dobro obnesel. Naprava je zelo preprosta. Uporabljati jo bo mogoče tudi v rudarstvu kovinarstvu in drugih strokah, kjer uporabljajo istoemerni tok.

Jugoslovansko-italijanski sporazum

S sporazumom se ureja izplačilo prve reparacijske tranše, vprašanje premoženja optantov, vzpostavitev letalskega prometa med obema državama in dobava železniškega materiala naši državi

Rim, 24. dec. (Tanjug). V italijanskem ministruvstvu za zunanje zadeve je bil v soboto podpisan sporazum med zastopniki vlad Jugoslavije in Italije. S sporazumom se urejajo nekatera neresena gospodarska in še druga vprašanja med obema državama, o katerih govori mirovna pogodba. Sporazum sta podpisala v imenu jugoslovanske vlade poslanik FLRJ v Italiji dr. Mladen Iveković, v imenu italijanske vlade pa minister za zunanje zadeve Sforza. S sporazumom je urejeno izplačilo prve reparacijske tranše Jugoslaviji in vprašanje premoženja optantov. Podpisana je tudi posebna konvencija o vzpostavitvi letalskega prometa med obema državama in o dobavi železniškega materiala Jugoslaviji.

Ko je bil sporazum podpisan, je imel minister Sforza krajišnji govor, v katerem je poudaril, da ga je sporazum, ki ga je danes podpisal, najbolj razveselil od vseh številnih sporazumov, ki jih je v zadnjih štirih letih podpisal v imenu italijanske vlade. Sforza je poudaril, da je ta sporazum dokaz medsebojnega razumevanja in da poleg številnih elementov sodelovanja obsega tudi dragoceni element mira. Minister Sforza je zaprosil dr. Ivekovića, naj jugoslovanski vladi sporoči, da sta italijanska vlada in on osebno pripravljena storiti vse za nadaljnje utrjevanje odnosov med obema sosednima državama.

Jugoslovanski poslanik dr. Mladen Iveković je v svojem odgovoru poudaril, da podpisani sporazum ne pomeni samo medsebojne koristi za obe državi, ampak da je tudi pomemben prispevek k miru, posebno še zaradi tega, ker so danes med Jugoslavijo in Italijo podani potrebni pogoji za utrjevanje sodelovanja na gospodarskem, političnem in kulturnem področju. Dr. Iveković je dejal: »Sklenitev sporazuma, ki smo ga danes podpisali v imenu naših vlad, pomeni nov pomemben korak v smeri globljega so-

delovanja med našima državama, v smeri odstranjevanja spornih vprašanj in utrjevanja miru v tem delu sveta. Moja vlada je globoko prepričana, da so v tem obsežnem pravilno pojmovane koristi obeh držav.«

Dr. Iveković je izjavil, da si vlada FLRJ iskreno prizadeva, da bi nastalo kar najtesnejše sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo in da bi se razvijali prijateljski odnosi na podlagi medsebojnega spoštovanja neodvisnosti in svobodnega nacionalnega razvoja, obenem pa v korist utrditve miru. Končal je z besedami: »V globokem prepričanju, da se težka dediščina preteklosti lahko odstrani samo z miroljubnim sodelovanjem, razumevanjem in sporazumevanjem, bo moja vlada tudi še nadalje storila vse, da se ta cilj doseže.«

Pri podpisu sporazuma so bili poleg ministra Sforze in poslanika Ivekovića navzoči za Italijo pooblaščen ministri Guidati, Caruso in De Vera, za Jugoslavijo pa svetniki Zemljak, Dumić in Babić.

Tovariš Kardelj sprejel grškega poslanika Kapetanidisa

Beograd, 24. dec. (Tanjug). Podpredsednik zvezne vlade in minister za zunanje zadeve Edvard Kardelj je sprejel na novo imenovanega grškega izrednega poslanika in pooblaščenega ministra v FLRJ g. Spirosa Kapetanidisa.

Norveška pomoč Jugoslaviji

Oslø, 24. dec. Norveški telegrafski biro poroča, da je norveško društvo »Pomoč Evropi« odobrilo pol milijona norveških kron kot pomoč Jugoslaviji za rešitev prehranbenih težkoč, ki so nastale zaradi letošnje suše. Ta vsota se bo uporabila za nakup hrane, ki jo bodo poslali v Jugoslavijo v januarju 1951.

Komentariji zapadnega tiska ob odgovoru treh sil na noto ZSSR

London, 24. dec. (Tanjug). V zvezi z odgovorom treh zapadnih veleil na noto Sovjetske zveze, ki zahteva, naj bi proučevali vprašanje Nemčije na konferenci štirih, londonski »Times« poudarja, da bi bil eden izmed načinov za odpravo mednarodne napetosti sklenitev sporazuma o mednarodnem nadzorstvu nad atomsko energijo, omejitvi orožništva, prosti zamenjavi informacij, prenehanju sovražne gonje po tisku in radiu, kakor tudi sklenitev pogodbe o Avstriji. Časopis pravi, da v Londonu niso pripravljali razpravljati o vprašanju zapadnih veleil, in sprito tega pravi: »Zdi se neverjetno, da bi med razpravo obravnavali tudi vprašanja Daljnega vzhoda, kajti teh vprašanj ne bi mogli koristno rešiti brez predstavnika pekinške vlade.«

Izjava Mac Dermotta o bližnjih razgovorih štirih sil

Washington, 24. decembra. (Tanjug) Zastopnik ministrstva za zunanje zadeve ZDA Michael Mac Dermott je glede na ameriško noto, v kateri se ZSSR vabi, naj sodeluje pri razgovorih štirih sil o vseh vprašanjih, ki so pripeljali do sedanje mednarodne napetosti, podal novinarjem izjavo. V tej izjavi je poudaril posebno pozornost prizadevanjem zahodnih sil, da bi se sklenila pogodba z Avstrijo.

Po poročilu United Pressa je Mac Dermott rekel, da je ostalo le še malo vprašanj v zvezi s to pogodbo, ki še niso urejena, in da bi jih bilo lahko rešiti, če bi Sovjetska zveza privolila,

»Times« opozarja, da ZDA niso pripravljene razgovarjati se s Kitajci, saj bi to pomenilo nekakšno priznanje LR Kitajske.

Po poročilih iz Pariza poudarjajo uradni krogi v francoski metropoli, da je uspeh preliminarne sestanke, ki so ga predlagale zapadne velesile zaradi priprave konference zunanjih ministrov, odvisen izključno le od sovjetske vlade. Pariški tisk piše brez posebnega optimizma o pomenu bližnjega sovjetskega odgovora na predloge zapadnih veleil in predlaga nove napore, če bi bil ta odgovor odklonjen. »Monde« poudarja, da bi tudi najmanjši uspeh morebitnega sestanka koristil ohranitvi svetovnega miru.

da razpravlja o njih, ne da bi postavljala nove zahteve in načeljala znova tista vprašanja, glede katerih je že bilo doseženo soglasje. Ko je govoril o prejšnjih sestankih ministrov za zunanje zadeve štirih sil, je Mac Dermott pokazal na sovjetsko taktiko odlašanja in na okoliščino, da je Sovjetska zveza uporabljala te sestanke v propagandno namene. Pristavil je, da je vlada ZDA že večkrat izrekla svojo pripravljenost, sodelovati pri pogajanjih za rešitev neresenih vprašanj s Sovjetsko zvezo in da bi bilo tudi še danes mogoče doseči sporazum, če bi ZSSR pokazala iskreno voljo za to.

Na Koreji samo manjši spopadi

Tokio, 24. dec. (Tanjug). Severovzhodno od Čunčona so severnokorejske sile izvedle napad na položaje enot pod poveljstvom generala Mac Arthurja. Kakor je rečeno v Mac Arthurjevem sporočilu, ki ga prenaša agencija France Presse, je bil napad večeraj ob zori, pa so ga popoldne ustavili. Na zahodni fronti 8. armade so bile samo ogledne akcije Mac Arthurjevih patrol. Te sile so zadržale svoje prejšnje položaje ter je prišlo samo do manjših spopadov.

Agencija France Presse poroča, da je v zadnjih treh tednih prišlo v borbene območje na Koreji iz Mandžurije mnogo tankov in težkega topništva. V tem obdobju je letalstvo zapadlo nad 110 tankov, od katerih so jih uničili že nad 40. Med Saigonom in Čungnamom so zapadli večje zbiranje oklepnih vozil.

Priprave za evakuacijo Seula

Seul, 24. dec. (AFP). Predsednik Singman Ri je danes naročil južnokorejskemu parlamentu, da zapusti Seul. Prosil je tudi vladne osebnosti, katerih navzočnost v Seulu ni neobhodno potrebna, da odstopijo proti jugu.

Singman Ri je dalje izjavil, da lahko postane sedanji položaj kritičen in da bi v tem primeru vojaški promet popolnoma zatrpal vse ceste. Zato je nadaljeval predsednik, so vojaške oblasti prošle za takojšnjo evakuacijo vseh civilistov iz južnokorejskega glavnega mesta. Nato je poudaril, da je zaradi civilne evakuacije prošil člane parlamenta, da odločijo svojo razpravo in da se preeseli skupaj z ministri proti jugu. Predsednik je zaključil svojo izjavo s pozivom na vse Korejce, da izpolnijo svoje državljanske dolžnosti.

Mac Arthurjevo nedeljsko popoldansko vojno poročilo javlja, da so Kitajci v bližini Kuvurija, 6 mil severno od 38. vzporednika in 35 mil severno od Seula. Prav tako so Kitajci v bližini Ke-songa, ki leži 2 mil pod vzporednikom in 35 mil severozahodno od južnokorejskega glavnega mesta. Prej so javili, da so Kitajci v bližini Čogija, ki leži 2 mil južno od vzporednika, toda 42 mil severozahodno od Seula. Medtem pa ni nobenega glasu od dopisnikov United Pressa Williama Chapmana in Roberta Burbyja, ki sta poslednjič poročala s hungarškega mostišča v soboto ob 16. uri. Najnovejša Mac Arthurjeva poročila javljajo, da so bile v soboto le manjše borbe na severovzhodni fronti.

General Vu prispel v Moskvo

Moskva, 24. decembra. Agencija France Presse poroča, da je prispela delegacija LR Kitajske, ki se je udeležila sej Generalne skupščine OZN z generalom Vu Hsiu Cuanom, v Moskvo. Delegacija se je pripeljala z letalom čez Prago.

Pekinski list vidi rešitev samo v sprejetju kitajskih pogojev

Peking, 24. decembra. (Tanjug) Po odgovoru ministra za zunanje zadeve LR Kitajske o predlogu odbora treh za ustavitve sovražnosti na Koreji, ponavlja kitajski časopis »Jen Min Pao« že

V temovanju med tekstilci so bili Mariborčani prvi

V drugem mesecu frontnega tekovanja je bila precej ostrejša borba med tekstilnimi kolektivi tako v izpolnjevanju planskih nalog kakor v ideološkem in frontnem delu. Prvo mesto si je priborila Mariborska tekstilna tovarna, ki je imela dobro organizirano tekovanje med brigadami in oddelki; plan so izpolnili po vrednosti za 102%, delovno disciplino izboljšali za 1% in zmanjšali bolezenske izostanke od 5,5% na 5%, kar je doslej najboljši uspeh tega kolektiva.

V oktobru in novembru so imeli tekovanje med brigadami na podlagi redukcijskega diagrama in izkoriščanja strojev. Ocenili in kategorizirali so brigade za III. republiško tekovanje. Najboljše uspehe so dosegli v tretji kategoriji, in to v predmici B naslednje brigade: Angela Drajzbnier 105,4% komulat. doseganje plana; Ida Benkič 103,8% in Marinka Jaušnik 102,8%.

Izmed brigad prve kategorije v tkalnicah je imela najlepše uspehe brigada Zakšek v tkalnici tiska za izkoriščanjem stavov do 92,98%, plan pa dosega s 116%. V drugi kategoriji si je priborila najboljšo mesto brigada »Tereza« z izkoriščanjem stavov do 91,02% in z izpolnjevanjem plana s 113,38%. V tretji kategoriji je dosegla najboljšo uspehe brigada »Lah« z izkoriščanjem stavov do 85,25% in doseganjem plana 113,18%.

Pred samim tekovanjem so opravili temeljite priprave ter so na sestankih prevzeli obveznosti oddelki, brigade in brigadirke. Marija Šme se je n. pr. zavezala, da bo svoj 6-mesečni plan izpolnila v 4 in pol meseca. Svojo obveznost izpolnjuje in presega redno za 0,8 hang-sov dnevno, kar kaže, da bo svojo prevzeto nalogo izpolnila ali celo presejala.

V zadnjih dveh mesecih si je zaporedoma priborila naslov udarnice. V svoji brigadi je priredila študijski krožek in vodi študij.

Sindikalna podružnica je tudi prevzela obveznost o kulturno-ideološkem in propagandnem delu, doslej jih je celo presejala. Od 5. do 10. novembra so imeli 18 političnih sestankov, na katerih so seznanili članstvo s volitvami v OF odbore. Sodelovali so s terenom. V študijskih krožkih so priredili predavanja oziroma predelovali so literaturo o najvažnejših vprašanjih doma in na svetu. V okviru SKUD »Slave Klavorec« so imeli več nastopov.

Drugo mesto je zasedla Tekstilna tovarna v št. Pavlu pri Preboldu. Novembrski plan je izpolnila po vrednosti za 104,9%, količinsko pa za 119,7%. Razdelila so brigade v kategorije in vodili evidenco nad uspehi po turnirskem načinu; zato so dosegli tako velik uspeh. Prvega mesta niso mogli doseči, ker na bilo zadovoljivo kulturno-ideološko delo.

»Prehrana« v Kranju je bila v novembru najboljša

Ocenjevalna komisija republiškega odbora Sindikata trgovskih podjetij Slovenije je za uspešno tekovanje v pooblaščenih desetletnicah OF priznala za dosežene uspehe v novembru prvo mesto trgovskemu podjetju »Prehrana« v Kranju. Podjetje je že 18. t. m. izpolnilo letni plan; uspehi so bili doseženi ob prizadetenosti vsega kolektiva. Velik delež ima zlasti delavski svet. Drugo mesto je zasedla potrošniška zadruga v Mariboru, na tretjem mestu je odstopno podjetje »Zivnoodkup« v Celju, na četrtem trgovsko podjetje Mestni magazin v Celju, peto mesto pa je komisija priznala direktorji državnega žitnega fonda v Ljubljani.

Pohvaljeni pa so bili: potrošniška zadruga Bled, carinarica Jesenice, »Hrana« Maribor, okrajni magazin Maribor okolica, NA-MA v Ljubljani, gostiščno podjetje za galanterijo v Ljubljani in »Kovina« v Ljubljani. C. B.

IZOBRAŽEVALNI TEČAJI V IDRIJSKEM OKRAJU

V Idrijskem okraju je 24 večernih izobraževalnih tečajev, vanj pa je vpisanih 380 tečajnikov. Najboljši večerni izobraževalni tečaj je v Godovici. 37 ljudi prihaja redno na tečaj. Tudi v Srebljah je tečaj dovolj dober. V KLO Otalež so pa kar trije izobraževalni tečaji, in sicer v Otaležu, Jaznah in Lazcu, ki so pa vsi prav dobro obiskani. Učiteljica Slavica Bončina in Jelena Jean vodita vse tri tečaje. Tudi v ostalih krajih so večerni tečaji kar dober, le v Črnom vrhu je stvar drugačna. Na vseh množičnih sestankih govorijo, kako potrebno bi bilo organizirati večerni tečaj, toda ostanejo vedno le pri besedah. Tečaja namreč še do danes niso organizirali. V.

Sporočilo Prezidija Ljudske skupščine FLRJ

Beograd, 24. dec. Na podlagi 74. člena, točke 5, stran 1., Ustave FLRJ in v zvezi z obveznim tolmačenjem 88. člena, točke 7., zakona o državnih uslužbenih (»Uradni list FLRJ« št. 50 z dne 16. avgusta 1950) in za pravilno izvajanje zakona, daje Prezidijska Ljudske skupščine FLRJ Jugoslavije

navodilo za pravilno izvajanje obveznega tolmačenja 88. člena, točke 7., zakona o državnih uslužbenih.

Od izdaje obveznega tolmačenja 88. člena, točke 7., zakona o državnih uslužbenih, je bilo ugotovljeno, da so ga posamezni organi večkrat nepravilno izvajali.

Da bi se te nepravilnosti za bodoče odstranile in popravile do sedaj storjene nepravilnosti, ugotavlja Prezidijska Ljudske skupščine naslednje:

Z obveznim tolmačenjem 88. člena, točke 7., zakona o državnih uslužbenih, je bilo rešeno samo vprašanje prenehanja službe po sili zakona, zaradi pridobitve pravice do starostne pokojnine,

Proizvodnja farmacevtskih izdelkov se je povečala za 25krat v primeri z letom 1939

Medicinska industrija — proizvodnja zdravil in sploh farmacevtskih izdelkov ter medicinskih instrumentov in naprav — mora pri nas napraviti med petletko velik skok. Malo industrijskih strok je, ki bi tako hitro napredovale. Po petletnem planu se mora uvoz farmacevtskih kemikalij in zdravil po letu 1951 zmanjšati na 25%, kirurških instrumentov in naprav na 20% v primeri z letom 1939. To pomeni, da se mora sorazmerno povečati domača proizvodnja in razviti naša medicinska industrija.

Kakšne velike naloge pa je morala prevzeti naša industrija, sprevidimo že iz tega, da je danedan v rabi v zdravilstvu okrog 80.000 kemičnih farmacevtskih izdelkov, v stari Jugoslaviji pa smo veliko večino zdravil uvažali. V prometu so bili različni kemični farmacevtski izdelki in tako imenovane specialitete, izmed katerih jih je bilo skoraj 25% iste sestave in učinka. Tedaj je namreč več tovarn izdelovalo ista zdravila in jih iz konkurenčnih razlogov imenovala po svoje.

Medicinska industrija je bila v stari Jugoslaviji zelo slabo razvita. Predvsem se je pečala s konfekcioniranjem uvoženih farmacevtskih kemikalij v manjših podjetjih in laboratorijih. Pomembnejše podjetje, ki je začelo leta 1935 izdelovati organsko farmacevtske kemikalije, je bilo samo »Kaštel« v Zagrebu. Proizvodnja je bila skromna po vrstah in količini zdravil. Vrednost domačih izdelkov je znašala le 30 milijonov dinarjev na leto, medtem ko so uvažali za okrog 300 milijonov dinarjev blaga. To se pravi, da je domača industrija dajala komaj desetino porabe. Domača industrija se ni mogla razviti, ker je bil jugoslovanski trg pod popolnim vplivom tuje industrije in kapitala. Tuji kapital je imel v državi velike drogerije z manjšimi ali večjimi laboratoriji. Drogerije so preplavljale trg s »specialitetami«. Večino zdravil so v laboratorijih samo prepakirali.

Po osvoboditvi starih podjetij in laboratorijev, ki jih je prevzela država, so ustanovili štiri večja podjetja, med njimi tudi »Lek«, tovarno zdravil v Ljubljani. Pozneje so ustanovili še štiri podjetja: »Galenika«, tovarna farmacevtskih preparatov, »Proleka«, tovarna zdravil, »Sutjeska«, tovarna kirurško-farmaceutskih instrumentov, in »Jugodenta«, tovarna zobotehniških instrumentov in naprav. Po reorganizaciji gospodarstva je bila razpuščena generalna direkcija medicinske proizvodnje in podjetja so prišla v pristojnost posameznih republik. Tako »Lek« spada pod ministristvo za zdravstvo ali glavno direkcijo za razdeljevanje sanitarnega blaga.

Razvoj medicinske industrije terjaja mnogo znanstvenega raziskovalnega dela. Zato ni bilo dovolj le ustanoviti podjetja in industrijske obrate opremiti ter založiti s evroinami. Predvsem je bilo treba premagati težave v zvezi z delovnimi načini in tehnološkimi procesi pri proizvodnji farmacevtskih kemikalij. Preprosta naloga pa tudi ni bila priskrbiti industrijsko opremo in strokovne kadre. V Beogradu so ustanovili znanstveno-raziskovalni inštitut, ki je povezal delo znanstvenih laboratorijev. Znanstveni laboratorij »Leka« je po podatkih članka ing. Lj. Trinajstića (Razvoj naše medicinske industrije, »Preradivačka industrija«, št. 4, 1950) proučil postopek za eter za narkoze, bizmutove in živosrebrne soli po farmakopeji, razne glukozide v kristalnih itd. Laboratorij »Pliva« v Zagrebu je

Kje so vzroki za počasen postopek glede pokojnine in invalidnine

V zadnjem času se tako po uradni poti kakor v obliki kritičnih člankov v dnevnem časopisu množe pritožbe zavarovancev, ki uveljavljajo svoje pravice do pokojnine (invalidnine). Te pritožbe se izražajo predvsem v očitku, da je pokojninski postopek dolgotrajen. Nekateri pa očitajo organom socialnega zavarovanja malomarnost, brezdušnost in birokratski odnos do pokojninskih (invalidnih) upravičencev. Brezalec se ne more znebiti vtisa, da so pisni teh člankov, poleg popolnega nepoznavanja poslovanja socialnega zavarovanja, skušali naphovati nekatere napake.

Pred uveljavitvijo novega zakona o socialnem zavarovanju je na področju LR Slovenije trajal pokojninski postopek malo več kakor en mesec. Po uveljavitvi novega zakona pa ta postopek traja dva do tri mesece ali celo več. Eden izmed glavnih vzrokov za to je, da novi zakon upošteva za pokojnino ves čas, ki ga je zavarovanec prebil v delovnem ali uslužbenem razmerju, medtem ko so predpisi prejšnjega zakona upoštevali samo tisti čas zaposlitve, v katerem je bil za-

proučil postopek za proizvodnjo sredstev proti malariji, kristalni insulin, cinkpro-tamin, sulfatiazol, koncentrirani serum itd. Naloga inštituta je bila ali je, da prouči tehnološki postopek farmacevtskih kemikalij, da stalno spremlja razvoj znanosti in uvaja vse koristne novosti v našo proizvodnjo in da je šola za strokovne kadre, ki jih potrebuje naša farmacevtska industrija.

Ustanovili pa so tudi strojno-konstruktorsko pisarno. Naloga te ustanove je, da izdeluje načrte za instalacije in naprave, ki jih potrebuje medicinska industrija. Kaj pomeni njeno dosežanje delo, sprevidimo že iz tega, da so med drugimi izdelali načrte za naprave, ki jih potrebuje »Galenika« pri proizvodnji penicilina.

Razvoj naše medicinske industrije pa se najbolje kaže v doseganju naraščajo-ju proizvodnje. Zdat naše tovarne izdelujejo že večino zdravil, cepiv, instrumentov itd., ki smo jih poprej uvažali. Proizvajajo tudi mnogo več vrst farmacevtskih kemikalij. Lanj se je proizvodnja medicinske industrije v primeri z letom 1939 povečala za 25krat. Naša industrija izdeluje zdaj že dolgo vrsto pomembnih zdravil, ki so poprej veljale kot težko dosegljive »specialitete«. Naši strokovnjaki so omogočili med drugim proizvodnjo sulfatiazola, sulfaguanidina, askorbinske kisline, nikotinske kisline, amidopirina, papaverina, atropina, penicilina, kortina, holersterina, pepsina, peptona itd.

Nekaterih izdelkov daje naša medicinska industrija že toliko, da jih moremo tudi izvažati. Lanj smo z izvoženimi izdelki krili 11% deviznih sredstev za uvoz farmacevtskih izdelkov, ki jih še ne izdelujemo.

Kirurške in zobotehniške instrumente ter naprave izdeluje tovarna »Jugodenta« v Novem Sadu. Tovarna je nova in te industrijske stroke poprej v Jugoslaviji ni bilo. Uvažali so prav vse instrumente in naprave. Razen »Jugodenta« proizvaja medicinske instrumente tudi »Sutjeska«. Zdat naši tovarni krijeta že 65% domačih potreb.

Sest let graditve Titograda

Titograd je treba prištevat med naša nova, socialistična mesta, zakaj graditvo ga kot popolnoma novo mesto na kraju prejšnje Podgorice, ki je bila med vojno razdejana. Novo glavno mesto Črne gore graditvo po sodobnem regulacijskem, urbanističnem načrtu.

Načrt določa tudi zgraditve industrijske četrti, medtem ko Podgorica industrije sploh ni imela. Tako bo Titograd imel tovarno za predelavo kovin, več industrijskih delavnic, tovarno cigare, tovarno pohištva in tovarno klobukov.

Predlanskim so porabili za 37 velikih in za številna manjša poslopja okrog sto milijonov din. Lanj pa so dogradili 60 poslopij. Zdat med industrijskimi zgradbami graditvo tudi tovarno montažnih gradbenih elementov. Tovarna bo pospešila gradbeno delo v Titogradu. Zlasti graditve stanovanjskih hiš. Zdat končujejo dela pri poslopiju Narodne banke in Državne investicijske banke. Državnem zavarovalnem zavodu, veliki stanovanjski hiši za pripadnike JA itd. Med drugim so tudi zgradili veliko poslopje srednje tehnične šole, kulturni dom, radijsko postajo itd.

zavarovanec zavezan pokojninskemu zavarovanju. Republiška uprava za socialno zavarovanje ima v svojih evidencah podatke o dobi pokojninskega zavarovanja za veliko večino zavarovancev; zato zavarovancem dokazovanje te dobe ni povzročalo težav. Sedaj pa morajo zavarovanci večino svoje delovne dobe dokazati sami na najrazličnejše načine, kar je eden izmed glavnih vzrokov, ki zavlačuje pokojninski postopek. Po novih predpisih je torej hitra rešitev pokojninskega zahtevka veliko bolj odvisna od samih zavarovancev, kakor je bilo to doslej.

Glede očitkov o malomarnem poslovanju organov socialnega skrbstva je treba pomeniti, da nosi v mnogih primerih krivdo za nadpovprečno dolgo dobo čakanja na rešitev sam upravičenec, ker se ni pravočasno odzval vabilu k ponovnemu zdravniškemu ali kliničnemu pregledu, oziroma je zamudil redni rok za ta pregled. Očitki o paragrafskih in birokratskih odnosih do zavarovancev so čisto tako neupravičeni, kajti organi državne uprave pač ne smejo samolastno epreminjati ali razveljavljati zakonskih predpisov, temveč se morajo po njih ravnati. Če so nekateri zavarovanci čestokrat nestrpni in trdovratno vztrajajo pri svojih zahtevah, ki so v nasprotju z veljavnimi zakonskimi predpisi, je to končno razumljivo, ker mnogi predpisi ne poznajo.

Zavarovanci so torej še premalo poučeni o novih zakonskih predpisih, predvsem pa se premalo zavedajo, da bo njihovo zahtevke za pokojnino (invalidnino) rešen hitro samo, če ga vložijo pravočasno, na praviem mestu in opremljena z vsemi potrebnimi dokazilnimi listinami. O urenitvevanju pokojninskih pravic po novem zakonu so bili že priobčeni izbrani članki v številkih 13, 14 in 25 »Obzornika socialističnega dela« — priloga Delavske enotnosti, — ki naj jih vsi prizadevi v lastnem interesu dobro preučijo. Vsa pojasnila glede socialnega zavarovanja morajo dajati tudi poverjenstva oziroma svetje za socialno zavarovanje okrajnih ljudskih odborov, kakor tudi sindikalne organizacije. Organi državne uprave, predvsem ustanove in podjetja, pa so dolžni, da v pravnih in hitrim reševanju posameznih primerov pripomorejo našim delovnim ljudem do njihovih zakonitih pravic. D. I.

SAMOMOR MINISTRA DUŠANA EGICA

Zagreb, 24. dec. Po pisanju zagrebških časopisov je 21. decembra ob 8. uri jutraj minister vlade LR Hrvatske in generalni direktor Generalne direkcije državnih kmetijskih posestev, Dušan Egčić, izvršil v živčni zmedenosti samomor. Dušana Egčića so pokopali večeraj popoldne v navzočnosti članov vlade, predstavnikov Partije ter njegovih sodelavcev iz Generalne direkcije. Poslovni govor je imel Mile Požuba, član Politburoja CK KP Hrvatske in predsednik komisije državne kontrole.

Dušan Egčić je bil nosilec »Spomenice 1941« za zasluge v borbi in za delo pri graditvi države pa je bil odlikovan s partizansko zvezdo II. stopnje in redom dela I. stopnje, (Tanjug.)

Finalna tekma za jugoslovanski nogometni pokal končala neodločeno

DINAMO : CRVENA ZVEZDA 1:1
Beograd, 24. dec. Na stadionu CDJA je bila danes finalna tekma za jugoslovanski nogometni pokal med Crveno zvezdo in Dinamom.

POGOSTEJSI TODA NE NEVARNI NAPADI CRVENE ZVEZDE V DRUGEM POLCASU
V drugem polcasu je bila igra ostra, včasih tudi toliko, da je prešla športne meje.

drugem polcasu. V 110. min. je Stinčić ubranil močan udarec Džajića. Mitić je po močno streljal tik mimo vrata.

ZASLUŽENO VODSTVO DINAMA V PRVEM POLCASU

Prve minute so pripadle Zvezdi, ki so je na spodnjem terenu bolje znašale od Dinama. Zanimljivo je bilo ostrina in razburljivost igre.

TUDI DVA PODALJSKA PO 15 MIN. NISTA PRINELA ODLOČITVE
V prvem podaljškju je Mitić skoraj dosegel gol, toda zgoja se je od vratnice odbila in aut. Zgoja se je od vratnice odbila in aut.

OBDOBJA
Beograd, 24. dec. V finalu turnirja v podaljškju Dneva JA je Partizan premagal Crveno zvezdo z 3:2.

Alpinisti pred novo zimsko sezono

Ali hodo letos preplezali Aschenbrenner?

Alpinisti so zaključili letno sezono 1950, ki je sodila po preplezalnih smerih in doseženih rezultatih bila ena najuspešnejših po osvoboditvi.

can od razmer v steni. Če je v »Vilicah« led, potem je podjetje brezupno. Sam smatra Vilice za odlično mesto in v zimi za daleko bolj problematično kot zadnji previs.

NOVA ZRTEV RINGA

V New Yorku je umrl znan boksaar lahke kategorije Sonny Boy West v 21. letu starosti zaradi možganske krvavitve, ki je bila posledica močnega udara v njegovem poslednjem boksaškem srečanju.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 21. dec. Na velikem šahovskem turnirju, ki je bil v Moskvi, je zmagal estonski velemejster Paul Keres z 11 in pol točke.

Dvoboj v Škofji Loki

V okviru proslave Dneva JA je bil prejšnji teden v Škofji Loki med škofjeljskimi hahisti in hahisti garnizije Škofja Loka dvoboj na 30 deskah.

Simultanka v Slovenjem Gradcu

Na pobudo Okrajnega šahovskega odbora je odigral simultanko mojstrski kandidat tov. Krulc iz Maribora.

AKADEMIJA GOJENCEV ZAVODA ZA FIZIKULTURO V LJUBLJANI

Gojenci in gojenke Zavoda za fizikulturo vabijo na tolovadno akademijo, ki bo v sredo 27. t. m. ob 20. uri veliki dvorani na Taboru.

KOSARKASKI TURNIR V BRUSLJU

Partizan premagal italijanskega prvaka

Bruselj, 24. dec. Včeraj je v nadaljevanju tradicionalnega mednarodnega kosarkarskega turnirja v Bruslju Partizan dosegel lepo zmago.

SMUČARSKE ZANIMIVOSTI

Vodilni norveški smučarji - skakalci Bjoernstad, Hugsted in Kongsgaard so začeli s specialnim treningom pod vodstvom Birger Ruuda na skakalnici v Kongsbergu.

NOVA ZRTEV RINGA

V New Yorku je umrl znan boksaar lahke kategorije Sonny Boy West v 21. letu starosti zaradi možganske krvavitve, ki je bila posledica močnega udara v njegovem poslednjem boksaškem srečanju.

Šahovski turnir v Moskvi

Moskva, 21. dec. Na velikem šahovskem turnirju, ki je bil v Moskvi, je zmagal estonski velemejster Paul Keres z 11 in pol točke.

Dvoboj v Škofji Loki

V okviru proslave Dneva JA je bil prejšnji teden v Škofji Loki med škofjeljskimi hahisti in hahisti garnizije Škofja Loka dvoboj na 30 deskah.

Simultanka v Slovenjem Gradcu

Na pobudo Okrajnega šahovskega odbora je odigral simultanko mojstrski kandidat tov. Krulc iz Maribora.

AKADEMIJA GOJENCEV ZAVODA ZA FIZIKULTURO V LJUBLJANI

Gojenci in gojenke Zavoda za fizikulturo vabijo na tolovadno akademijo, ki bo v sredo 27. t. m. ob 20. uri veliki dvorani na Taboru.

OBVESTILA

TEHNIŠKA VISOKA SOLA

razpisuje mesto honorarnega predavatelja na fakulteti za gradbeništvo in geodezijo, in sicer za predmet »Gradivo«: tehniško 4 ure predavanja v letnem semestru, oziroma po 2 uri v vsakem semestru.

POZIVI

Trgovsko podjetje »Umetnina«, Wolfova ulica 1, trgovsko podjetje »Tekstil« 6, bivša manufaktura-galanterija, Pred Škofljo (in bivše podjetje »Stropija« pozivajo vse stranke, ki so dale v komisiji prodajo blago do 31. januarja 1951, da dvignijo denar za prodano blago najkasneje do 15. januarja 1951.

DNEVNE VESTI

Vsa gostinska podjetja v Sloveniji naj neprekinjeno točijo vino od dneva objave do vključno 1. januarja 1951.

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA

Ponedeljek, 25. ob 14.30: Moljere; Ljudomirnik. Izven in za podeželje. ob 20.: Cankar; Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Izven in za podeželje.

OPERA

Ponedeljek 25., ob 20.: Puccini: »Tosca«. Gostovanje Valerije Heybalove. Izven.

OKUD »KOS-HRIBERNIK«

Torek, 26. dec. ob 20.: Golar: »Dve novice«: veseloigra režija Edvard Gregorin, član SNG.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Torek, 26. dec. ob 20.: Ivan Cesar: »Pastirček Peter in kralj Brilljantni«. Zaključena predstava za gimnazijo iz Sv. Jurija pri Celju.

OPZOIRILO NAROČNIKOM!

Naše naročnike, ki še nimajo v celoti plačane naročnine za leto 1950, naprošamo, da to storijo še do konca leta, ker bomo le redne plačilke smatrali kot naročnike za leto 1951.

V letu 1951 bomo pošiljali naš list samo tistim naročnikom, ki bodo z naročnino na tekočem, to je, da jo bodo plačali vnaprej ali pa vsaj do 15. v tekočem mesecu.

Nove naročnike bomo sprejemali proti najmanj trimesečnemu predplačilu, naročnike za nedeljsko izdajo pa proti šestmesečnemu predplačilu. Naročnikov, ki bi bili naročeni le na ponedeljsko izdajo, ne bomo več imeli.

Naročnina za dnevno izdajo stane mesečno 50 dinarjev, četrtletno 150 dinarjev, polletno 300 dinarjev in letoletno 600 dinarjev. Naročnina za nedeljsko izdajo s priloženo »Vprašanja naših dni« pa stane mesečno 12 dinarjev, četrtletno 48 dinarjev, polletno 96 dinarjev in letoletno 192 dinarjev.

Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Dušan Bole - Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 - Uprava: Kopitarjeva 2 - Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 - Telefon naročniškega oddelka 30-30 - Telefon oglašnega oddelka 36-35 - Številka čekovnega računa 604-90821-0

RADIO

Poročila ob 8., 12.30, 15., 19.30 22. In 23.55, jutranja telovadna ob 7.05

7. Jutranji pozdrav 8.15 Pisan glasbeni spored - 9.30 Zimske pesmi (literarno-glasbeni oddaja) - 10.15 Dopoladni koncert - 11.30 Oddaja za zamejstvo - 12.40 Zabavna glasba in objave - 13. Oddaja za pionirje in cleiban: Otvori in zima - 13.30 Zeleni steni - poslušalje! - 16. Igra mali ansambel, radiu Ljubljana pod vodstvom Pina Muserja, vmes skladbe slovenskih avtorjev s plošč. - Josip Jurčič: Deseti brat, glasbena igra (novovitev). - 18.15 Od Handla do Rihardu - 22.30 Plesna in zabavna glasba in objave - 20. Pester glasbeni spored - 22.15 Kaj bo jutri na sporedu - 22.50 Plesna in zabavna glasba - 24. Glasbena medigra - 0.15 Oddaja v italijanskim - 0.45 Konec oddaje.

VESTI IZ MARIBORA

SLOVENSKO NAR. GLEDALIŠČE
Ponedeljek, 25. dec. ob 10. dop.: D. Gorinšek »Rdeča kapica«. Izven. ob 15.: M. Držič: »Plakir«. Izven. ob 20.: »La Boheme. Vlogi Musette debutira sopranistka Škerlec Danica. Izven.

Torek, 26. dec.: ob 20.: Predstava »Vesela gledališča«.

MESTNO VESELO GLEDALIŠČE
V torek, 26. dec. ob 20.: III. program 6. predstava.

OGLASI

ISTRSKI BRAK (del s trjavimi lisami) je usel z verigo. Šlihi na ime »Svink«. Proti nagradi javiti na oglasni oddelk Ljudske pravice.

POZIVAM OSEBO z otrokom, ki je 17. decembra v savinjskem vlakcu ob 3. uri popoldne odnesla omet z obklo in kričom, da ga vrne na naslov Obrn Ivanka, postaja Celje.

LISTNIČKA z raznimi dokumenti, 80 industrijskimi točkami in manjšo vsoto denarja sem izgubila 26. okt. v kinu Union. Najditega prosim, da vrne dokumente in točke na naslov: Simenc Amalija, Ljubljana, Alešova čeva 26.

Ob tako menadi in hudi izgubi našega nepozabnega CIRILA ŽUPANA se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali nešteto vencev. Posebno zahvalo smo dolžni tov. Kastelicu Janu, ki je stal drugemu pokojniku in nam v naših težkih urah požrtvovalno ob strani, tov. Obaku Božu, ki je organiziral prevoz posmrtnih ostankov iz Celja v Novo mesto, delovnem kolektivu Tekstilne tovarne v Novem mestu, ki je tako častno še zadnjikrat sprejel pokojnika, zastopnikom Okrajnega in Mestnega komiteja KPS Novo mesto, zastopnikom Glavnega odbora sindikata Slovencev, zastopnikom Glavne direktcije za tekstilno in usnjarsko industrijo, zastopnikom Republiškega odbora tekstilne Slovenije in vsem ostalim članom množičnih organizacij iz Novega mesta, iz Štajerske in Gorenjske za častno spremitvo, tovarništvu Borcu, Galicu, Potočarju za toplo občuteno besedo slovesa ob prejemnem grobu, vsem in vsaki za ganljive žalostinke. - Žalostna družina Zupan.

ZAHVALA

Ob tako menadi in hudi izgubi našega nepozabnega CIRILA ŽUPANA se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti ter mu darovali nešteto vencev. Posebno zahvalo smo dolžni tov. Kastelicu Janu, ki je stal drugemu pokojniku in nam v naših težkih urah požrtvovalno ob strani, tov. Obaku Božu, ki je organiziral prevoz posmrtnih ostankov iz Celja v Novo mesto, delovnem kolektivu Tekstilne tovarne v Novem mestu, ki je tako častno še zadnjikrat sprejel pokojnika, zastopnikom Okrajnega in Mestnega komiteja KPS Novo mesto, zastopnikom Glavnega odbora sindikata Slovencev, zastopnikom Glavne direktcije za tekstilno in usnjarsko industrijo, zastopnikom Republiškega odbora tekstilne Slovenije in vsem ostalim članom množičnih organizacij iz Novega mesta, iz Štajerske in Gorenjske za častno spremitvo, tovarništvu Borcu, Galicu, Potočarju za toplo občuteno besedo slovesa ob prejemnem grobu, vsem in vsaki za ganljive žalostinke. - Žalostna družina Zupan.

PO SVETU

DELOVNI IN ENERGIJSKI POTENCIAL KITAJSKE

Intervencija rednih kitajskih čet na Koreji je znova obrnila pozornost sveta na LR Kitajsko, ki s svojimi 8,74 milijoni kvadratnih kilometrov (s Tibetom in Zunanjo Mongolijo celo 11,12 milijona kvadratnih kilometrov) ni le po Sovjetski zvezi in Britanski skupnosti narodov največja država na svetu, temveč živi na njenem ozemlju tudi petina vseh ljudi na zemlji. Natančnega ljudskega štetja doslej ni bilo na Kitajskem, toda po podatkih iz leta 1922 je živelo na kitajskem ozemlju - brez Tibeta, toda vstevši Mandžurijo - 443,4 milijona, po podatkih Stateman Yearbook pa je bilo leta 1948 že okoli 463,5 milijona ljudi. Kljub kugam, poplavam in državljanskim vojnami je prebivalstvo Kitajske v letih 1900 do 1940 naraslo letno povprečno za dva milijona. K tem je treba pristoječe politično in finančno zelo važne Kitajce v inozemstvu. Leta 1942 jih je bilo 8,7 milijona, predvsem na Malajskem, kjer so tvorili 43% prebivalstva, in v Tajlandu (22% prebivalstva).

bodo prav tako hitro pričeli dela z modernimi stroji, kakor so se hitro pričeli, kako je treba ravnati z vplenjenim japonskim in ameriškim orožjem. Vprašanje je le, kdo jim bo dal te stroje.

Kitajska ima 23,45% vseh energijskih rezerv na svetu, toda doslej jih ni mogla izkoristiti. Celotni, večinoma inozemski industrijski kapital Kitajske ni našel leta 1941, preračunan na glavo prebivalca, niti dva dolarja, medtem ko je znašal v ZDA 430. Celo bombažna industrija, najbolj razvita industrijska panoga na Kitajskem, je zaostala za drugimi deželami. Pred izbruhom kitajske vojne leta 1936 je prišlo na tisoč kitajskih prebivalcev samo devet vreten, medtem ko je prišlo tedaj v Indiji 26, v Rusiji 48, v Britaniji pa 1200. Leta 1948 je bilo v Švici 11.364 tovarn, na Kitajskem, kjer je sto-krat več prebivalcev, pa jih je bilo konec leta 1947 samo 7815, in še teh ena tretjina v Sanghaju.

Pomanjkanje proizvodnih sredstev je bil glavni vzrok nizke storilnosti. Kitajec je bil primoran izdati povprečno 70% svojega dohodka za hrano, ostalih 30% pa je šlo za davke, oderuške obresti itd.

Kitajske rezerve železne rude cenijo uradno na 1984,6 milijona ton in primeri z 10,5 milijardami ton »gotove« v 84 milijardami ton »možne« rude v ZDA, s 3,6 milijarde gotove in možne rude v Britaniji ter z 9200 milijoni ton gotove in (po sovjetskih podatkih) do 260.000 milijonov ton možnih ležišč v Sovjetski zvezi. Kitajska proizvodnja surovega železa je leta 1942 znašala 4,74 mil. ton, leta 1945 pa 493.000, v ltu 1947 pa je praktično

splah ni bilo. Rusi so po letu 1945 demontirali v Mandžuriji strojne naprave v vrednosti 176 milijonov funt-sterlingov, toda sedaj grade na novo jeklarne v Anšanu, plavže v Penhibu in Fušunu. Tudi nastajajo na lastni rudni in premogovni bazi kombinati Peipao, Lihuhun, Cengte, Cajainoe, Fevneri Kirin in Teli severno od Harbina. Med drugo svetovno vojno je bila Mandžurija japonski arzenal in če se ljudski vladi Nove Kitajske posreči, da nadaljuje to po japonskem zgledu, potem bo zagotovljena industrializacija Kitajske.

Po uradnih podatkih je imela Kitajska konec leta 1946 skoraj polovico več premoaga kakor Britanija, t. j. 262,941 milijonov ton. Kitajska je glede premoaga po ZDA, Sovjetski zvezi in Kanadi na četrtem mestu, kar pa najbrž ni pravilna cenitev, kajti mnogi geologi trdijo, da je Kitajska najbogatejša dežela na premoagu. Samo rudnik Fušun v Mandžuriji izkazuje letno zmogljivost nad deset milijonov ton, skoraj polovico vseh belgijskih premogovnikov. Največji enotni premogovni revir je v pokrajini Šansi, kjer je tudi 300 milijonov ton železne rude in kjer je najstarejša železna industrija na svetu. Samo v tej pokrajini cenijo zaloge premoaga na 127,120 milijonov ton, toda zaradi slabih prometnih zvez izkoriščajo to bogastvo le manjši obrati.

Kitajska, ki je tako bogata na premoagu, pa nima skoraj niti tekočega goriva. Celotna proizvodnja petroleja na Kitajskem leta 1947 je znašala približno toliko, kolikor ga v ZDA potrošijo v 90 minutah. Seveda lahko pride tudi tu do velikih sprememb. Po izjavah geologov Chinese Petroleum Corporation in ameriških strokovnjakov so možna nahajališča petroleja v raznih krajih in skupni izmeri 1,8 milijonov kvadratnih kilometrov. Leta 1947 so iz 91 vrtecev krili že 2,5% lastnih pro-

treb, medtem ko je bila Kitajska leta 1939 sto odstotno odvisna od uvoza. V Severnem Sensiju, kjer je leta 1914-16 že vrtala Socony Vacuum, so leta 1934 odkrili dve petrolejski polji. Leta 1947 so pri Kijakuvanu začeli pridobivati petrolej. Proizvodnja je pozneje nekoliko padla, toda zdaj znaša zopet okoli 700 tisoč t. j. 100 tisoč ton. Rusi pridobivajo pri Vu-suju v Sinkiangu skoraj milijon sodov letno. Na Kitajskem pride torej lahko prav tako do presenečenja kakor v Egiptu in Arabiji.

Kitajska ima glede strokovnjakov in strojev za petrolejsko industrijo prav tako velike težave, kakor jih ima z iskanjem ogromnega kapitala za izgradnjo svojih vodnih sil, ki so zelo pomembne, pa so praktično neizkoriščene. Posebno velike so možnosti na jugu in zapadu države.

NOV PRODUCENT PETROLEJA

Na Srednjem vzhodu je petrolejska proizvodnja močno narasla. Najstarejša je bila v Iranu, ki je danes na tretjem mestu v svetovni proizvodnji. Za njim se jo po prvi svetovni vojni razvil kot petrolejski producent Irak, v zadnjih petnajstih letih pa se je pojavila cela vrsta novih petrolejskih producentov, ki dajejo znatno več kot stare petrolejske države in ozemlja. Tako je prišla na četrto mesto v svetovni proizvodnji Saudova Arabija, nadalje je znatna proizvodnja petroleja na Bahrejskih otokih, ki leže v perzijskem zalivu 20 milj severno od arabske obale. Njihova skupna površina znaša komaj 552 kv. km. Njihova proizvodnja petroleja pa je lani znašala že poldrug milijon ton, ne dosega pa še proizvodnje Saudove Arabije, ki je lani znašala 23 in pol milijona ton.

Oktober lanskega leta pa se je pojavila nova proizvodnja petroleja v Qatarju, ki mu načeljuje šek. Površina tega

ozemlja ni znana, pač pa je cenil statistični urad Združenih narodov prebivalstvo tega ozemlja leta 1948 na 16.000. Ozemlje leži južno od Bahrejskih otokov na arabski obali Perzijskega zaliva. V prvih osmih mesecih tekočega leta je dalo to ozemlje 996.000 ton petroleja in računajo na znatno povečanje proizvodnje v naslednjem letu. Petrolej producira Irška petrolejska družba, ki je, kakor znano, popolnoma v rokah tujega kapitala (47,50% imajo v rokah angleške petrolejske družbe, 23,75% je v rokah angleško-holandškega kapitala, 23,75% je v rokah francoskega kapitala, 5% je v rokah raznih zasebnih delničarjev - ameriških, francoskih, armenskih itd.).

NAJVIŠJA GORA NA SVETU RASTE

Indijski geologi so po zadnjem močnem potresu v severni Indiji, ki je posebno prizadel pogorje Himalaje, ugotovili, da se je Mounth Everest dvignil najmanj za 200 metrov. Ogromne sile v notranjosti zemlje so dvignile ves gorski masiv Himalaje. Niso še znani točni znanstveni podatki, vendar je skoraj gotovo, da je Mounth Everest preseegal višino 9000 metrov.

Za geologe to ni posebno presenečenje, saj je znanost že dalj časa znano, da Himalaja neprestano raste, čeprav samo za nekaj centimetrov na leto. Geološke spremembe v tem delu sveta namreč še vedno obstajajo. Zadnja potresna katastrofa je le potrdila to znanstveno ugotovitev.

S tem pa se je znanosti odkrila tudi neka druga uganka. Doslej niso mogli razumeti, kako je mogoče, da ogromno pogorje Himalaje nima nobenega razvodja. Severno Himalaje izvira večje reke, med njimi Indus in Bramaputra, tečejo proti jugu, kar dokazuje, da so bile tibetke gore nekoč višje od Himalaje in da so takrat tvorile razvodje.